

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **Mgr. P. Š.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2 (dříve Magistrát hlavního města Prahy, se sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 1), o přezkoumání rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 18. 4. 2011, č. j. MHMP/324028/2011 SSP/99/11, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 11. 2011, č. j. 4 Ad 56/2011 - 30,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 11. 2011, č. j. 4 Ad 56/2011 - 30, a rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 18. 4. 2011, č. j. MHMP/324028/2011 SSP/99/11, **se zrušují**.

II. Věc **se vrací** Ministerstvu práce a sociálních věcí k dalšímu řízení.

III. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce (dále též „stěžovatel“) brojí kasační stížností proti shora uvedenému rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým městský soud rozhodl o zamítnutí jeho žaloby proti uvedenému rozhodnutí žalovaného Ministerstva práce a sociálních věcí (dříve Magistrát hlavního města Prahy). Rozhodnutím Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 18. 4. 2011, č. j. MHMP/324028/2011 SSP/99/11, bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce hlavního města Prahy,

pracoviště SSP v Praze 4, ze dne 18. 2. 2010, č. j. 929/10/ADA/2, jímž byla podle ustanovení § 49 odst. 1 a § 66 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zamítnuta žádost žalobce o dávku státní sociální podpory porodné, a rozhodnutí orgánu 1. stupně bylo potvrzeno. O nákladech řízení rozhodl městský soud tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[2] Svoje rozhodnutí odůvodnil městský soud tak, že ve smyslu platné právní úpravy v souladu s ustanovením § 45 odst. 1 a 4 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění platném v době rozhodování správního orgánu, porodné náleží jen jednou. Na nezletilou K., narozenou X, jež byla svěřena do péče manželů H. a P. Š., bylo porodné již vyplaceno manželce žalobce na základě její žádosti ze dne 3. 8. 2009, a proto nemohlo být rozhodnuto o přiznání porodného druhému z manželů, t. j. žalobci, který požádal dne 11. 2. 2010 o přiznání dávky porodného na nezletilou. Soud neshledal v postupu žalovaného pochybení, neboť žalovaný i správní orgán prvního stupně postupovaly v souladu s platnou právní úpravou. Podle § 45 odst. 1 citovaného zákona nárok na porodné má ode dne převzetí dítěte rovněž osoba, která převzala dítě do jednoho roku jeho věku do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Porodné při převzetí dítěte, jde-li o totéž dítě, náleží jen jednou. Podle § 45 odst. 4 téhož zákona v případě svěření dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů manželům náleží porodné jen jednomu z manželů určenému na základě dohody manželů. Nedohodnou-li se manželé, určí orgán, který o porodném rozhoduje, kterému z manželů se porodné přizná. Soud dospěl k závěru, že správní orgán nepochybil při rozhodování o žádosti žalobce o dávku státní sociální podpory porodné na nezletilou K. Š. K tvrzení žalobce, že H. Š. nemá nezletilou ve své péči, nemohlo být podle soudu přihlédnuto, neboť v době podání žádosti o porodné H. Š., nebyly tyto skutečnosti známy a správní orgán je v řízení o této dávce nebyl povinen zjišťovat. Správní orgán vycházel z doložených dokladů, a to z usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2, jímž byla nezletilá svěřená do péče H. Š. a P. Š., tehdy manželů. Soud uzavřel, že nebyl důvod pochybovat o tom, že v tomto případě nárok na porodné vznikl. Porodné bylo vyplaceno H. Š. a tím byl nárok na porodné uspokojen. Protože není možno přiznat tuto dávku oběma manželům, správní orgán proto rozhodl správně, když žádost žalobce o přiznání této dávky zamítl. Městský soud v Praze neshledal námitky žalobce důvodnými, a proto žalobu zamítl v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s.

II. Kasační stížnost

[3] Proti tomuto rozhodnutí městského soudu podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, v níž podle obsahu uplatňuje stížnostní důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[4] Stěžovatel uvádí, že nesouhlasí s rozsudkem městského soudu a zpochybňuje závěr soudu, s nímž nesouhlasí, a to že správní orgán nemá za povinnost zkoumat, zda stěžovatel s výplatou dávky souhlasí, v čí péči dítě je, a že nebyl důvod pochybovat, že nárok na porodné v tomto případě vznikl. Stěžovatel opětovně, stejně jako v žalobě, poukázal na to, že žádost o porodné jeho bývalé manželky byla podána 3. 8. 2009 souběžně s žádostí o rodičovský příspěvek, a dne 4. 8. 2009 byl stěžovatel úřadem vyzván k doplnění podpisu na

žádosti o rodičovský příspěvek jeho bývalé manželky. Dále uvedl, že dne 10. 8. 2009 se osobně dostavil na Úřad práce hlavního města Prahy, pracoviště SSP v Praze 4, (dále jen „úřad"), a informoval úřad, že svůj podpis nepřipojí, neboť H. Š. o nezletilou K. nepečuje, nežijí spolu a naopak že stěžovatel bude podávat žádost o rodičovský příspěvek, což téhož dne učinil. Úřad tedy podle tvrzení stěžovatele věděl o skutečnostech majících vliv na rozhodnutí o dávce, a o tom, že není shoda mezi manžely, pokud jde o výplatu dávek státní sociální podpory, či musel mít alespoň pochybnost o shodě, tím spíše, že o obou dávkách rozhodovala tatáž pracovnice úřadu v rámci jednoho a téhož spisu sp. zn. 878/2009/ADA. Pracovnici úřadu nepřišlo ani zvláštní, že manželka uvádí v žádosti svou adresu odlišnou od bydliště dítěte a nechá si na ni doručovat poštu a posílat peníze. I přes to všechno bylo rozhodnuto o přiznání porodného manželce stěžovatele a výplata byla uskutečněna dne 14. 8. 2009. Stěžovatel uzavírá, že na jeho souhlas s přiznáním porodného se ho úřad mohl zeptat osobně a má za to, že v tomto úřad pochybil, neboť na základě všech shora uvedených skutečností měl důvod pochybovat o tom, komu nárok na dávku vznikl. Stěžovatel dále namítl, že nesouhlasil, aby soud jednal a rozhodl v jeho nepřítomnosti, byť na výzvu reagoval opožděně, jak sám uvádí.

[5] Vzhledem k výše uvedenému stěžovatel navrhuje, aby rozsudek Městského soudu v Praze byl zrušen a věc vrácena k novému projednání.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Stěžovatel splňuje podmínku vysokoškolského právnického vzdělání požadovaného pro řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] Podmínky nároku na porodné z důvodu převzetí dítěte do péče jsou upraveny v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 45 odst. 1 citovaného zákona nárok na porodné má ode dne převzetí dítěte rovněž osoba, která převzala dítě do jednoho roku jeho věku do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Porodné při převzetí dítěte, jde-li o totéž dítě, náleží jen jednou. Podle § 45 odst. 4 téhož zákona v případě svěření dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů manželům náleží porodné jen jednomu z manželů určenému na základě dohody manželů. Nedohodnou-li se manželé, určí orgán, který o porodném rozhoduje, kterému z manželů se porodné přizná.

[8] Z rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 4. 2011, č. j. MHMP/324028/2011 SSP/99/11, vyplývá, že žalovaný podle ustanovení § 49 odst. 1 a § 66 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, zamítl odvolání stěžovatele podané proti rozhodnutí Úřadu práce hlavního města Prahy, pracoviště SSP v Praze 4, ze dne 18. 2. 2010, č. j. 929/10/ADA/2, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o dávku státní sociální podpory porodné, a rozhodnutí orgánu 1. stupně potvrdil. Své rozhodnutí odůvodnil žalovaný tím, že úřadu nebyla známa žádná skutečnost, pro kterou by dávka porodného nemohla být H. Š. na základě její žádosti ze dne 3. 8. 2009 přiznána a vyplacena, že

stěžovatel nepředložil žádný doklad o tom, že H. Š. nemá nezletilou K. Š. v péči, ani nepodal žádost o porodné. Dále žalovaný uvedl, že správní orgán rozhodující o přiznání dávky nemá v případě převzetí dítěte do péče manželů povinnost zkoumat, zda je mezi rodiči shoda o tom, komu bude dávka vyplacena, pokud není dána od počátku pochybnost o tom, kdo žádost uplatnil, či v případě podání duplicitní žádosti oběma rodiči před vydáním rozhodnutí a vyplacením dávky.

[9] Podle Nejvyššího správního soudu správní orgán, který rozhodoval o žádosti o dávku státní sociální podpory, porodné nepostupoval správně, když nezjišťoval, zda došlo k dohodě mezi manžely o tom, komu má být porodné vyplaceno, jak to vyplývá z § 45 odst. 4 zákona č. 117/1995 Sb. V daném případě žádost o porodné podala H. Š. dne 3. 8. 2009 souběžně s žádostí o rodičovský příspěvek, přičemž v žádosti o porodné neuvedla, že mezi manžely došlo k dohodě, že porodné bude vyplaceno jí. Správní orgán pak sám tuto skutečnost nezjišťoval, přestože z vyjádření stěžovatele musel dovodit, že k uzavření dohody předpokládané zákonem nedošlo. Dne 4. 8. 2009 byl totiž stěžovatel úřadem vyzván k doplnění podpisu na žádosti o rodičovský příspěvek jeho manželky, načež se dne 10. 8. 2009 osobně dostavil na Úřad práce hlavního města Prahy, pracoviště SSP v Praze 4, a informoval úřad, že svůj podpis nepřipojí, neboť H. Š. o nezletilou K. nepečuje, manželé - rodiče nezletilé spolu nežijí, stěžovatel bude podávat žádost o rodičovský příspěvek, což téhož dne učinil. Úřad tedy věděl o skutečnostech majících vliv na rozhodnutí o dávce, a o tom, že není shoda mezi manžely, pokud jde o výplatu dávek státní sociální podpory, či musel mít alespoň pochybnost o shodě, tím spíše, že o obou dávkách rozhodovala tatáž pracovnice úřadu v rámci jednoho a téhož spisu sp. zn. 878/2009/ADA.

[10] Nejvyšší správní soud uzavírá, že správní orgán porušil povinnost danou mu ustanovením § 45 odst. 4, věta druhá, zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož nedohodnou-li se manželé, určí orgán, který o porodném rozhoduje, kterému z manželů se porodné přizná. Správní orgán pochybil, neboť na základě všech shora uvedených skutečností měl důvod pochybovat o tom, komu nárok na dávku vznikl, a nepostupoval při svém rozhodování v souladu s platnou právní úpravou.

[11] V projednávané věci je tedy dán důvod kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[12] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud postupoval podle § 110 odst. 1 s. ř. s. a zrušil kasační stížností napadené rozhodnutí.

[13] Nejvyšší správní soud dále seznal, že v projednávané věci jsou též důvody k užití oprávnění Nejvyššího správního soudu podle ust. § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. v platném znění. Podle tohoto ustanovení *zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu nebo vyslovení jeho nicotnosti.* Přitom jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2012, č. j. 2 Afs 68/2012 - 212, *pravomoc Nejvyššího správního*

soudu k současnému zrušení rozhodnutí správního orgánu není vázána na návrh stěžovatele; je to tento soud, který zváží, zda je namístě pouze zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení, či zda je racionální současné zrušení rozhodnutí správního orgánu.

[14] V projednávaném případě je zřejmé, že rozhodnutí žalovaného mělo být Městským soudem v Praze pro nezákonnost zrušeno, a proto nepřichází v úvahu jakékoliv doplnění řízení či vypořádání dalších žalobních námitek krajským soudem. Městský soud by s odkazem na tento rozsudek pouze zrušil rozhodnutí žalovaného a přenesl závazný právní názor svým novým rozsudkem žalovanému. Proto je Nejvyšší správní soud toho názoru, že je v projednávané věci účelné současné zrušení rozhodnutí žalovaného spolu se zrušením rozsudku městského soudu.

[15] Nejvyšší správní soud tedy zrušil rozhodnutí Městského soudu v Praze napadené kasační stížností, věc mu však nevrátil k dalšímu řízení, neboť současně zrušil rozhodnutí žalovaného. V řízení o věci tedy bude pokračovat žalovaný, který je v souladu s ust. § 78 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s ust. § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Žalovaný tedy v dalším řízení bude vycházet z toho, že je třeba při posouzení žádosti o dávku státní sociální podpory porodné zkoumat splnění zákonných podmínek nároku na tuto dávku.

IV. Náklady řízení

[16] Jelikož Nejvyšší správní soud je za této procesní situace posledním soudem, který o věci rozhodl, musí též rozhodnout o náhradě nákladů celého soudního řízení ve smyslu § 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s. Stěžovatel měl v projednávané věci plný úspěch, proto má právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel k výzvě soudu nepředložil žádné vyúčtování nákladů řízení, proto Nejvyšší správní soud vycházel při určení nákladů řízení ze skutečností zřejmých ze spisu. Vzhledem k tomu, že stěžovateli nevznikly náklady řízení o žalobě a o kasační stížnosti kromě běžných nákladů – poštovné aj., soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. dubna 2012

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu